

Новгородська боярська республіка

Підготувала
Учениця 7-А класу
Фоміна Яніна

Дослідницький етап

- * Тенденції до відокремлення від Києва у Новгороді Великому — столиці Новгородської республіки виявилися вже на початку XI століття. Їхнім виразником було новгородське боярство, підтримане міським населенням, зобов'язаним платити данину та поставляти війська для походів київського князя. На початку XII століття Новгород уже починає запрошувати князів без узгодження з київським великим князем. У 1136 році боярство й купецька верхівка Новгородської феодальної республіки, використавши широкий рух народних мас, домоглися політичної самостійності. Значні торгово-ремісничі посади існували в стародавніх новгородських містах — Старій Руссі, Ладозі, Торжці, Корелі, Орешці, що мали політичне самоврядування та вважалися пригородами (васалами) Великого Новгорода.

Особливості державного устрою

- * Вищим органом влади Новгородської республіки було віче, на яке могло збиратися як міське, так і вільне сільське населення. Воно обирало з середовища боярства посадника, тисяцького і навіть архієпископа (з 1156 року). Віче часто перетворювалося на арену гострої політичної боротьби, фактична влада перебувала в руках боярства. На чолі виконавчої влади стояв архієпископ, найбільший новгородський феодал, до якого перейшла значна частина земель та доходів київського князя. У його веденні перебували скарбниця, зовнішні відносини Новгородської феодальної республіки, право суду та деяких інших питань. У політичних справах брало участь також торгово-ремісниче населення Великого Новгорода, що мало свої об'єднання — «кончан» (мешканців «кінців» міста), «уличан» (мешканців вулиць), «сотень», у тому числі купецьких.

Органи державної влади

- * Святосла́в О́льгович (хресне ім'я Мико́лай; ? - 15 лютого 1164) — руський князь з роду Ольговичів, династії Рюриковичів. Син чернігівського князя Олега Святославича. Князь новгородський (1136-1138, 1139-1141, 1142-1144), стародубський і білгородський (1141-1146), сіверський (1146-1157), чернігівський (1157-1164)[2].
- * Один з найбільш активних князів, що врятував рід Ольговичів від загибелі під час усобиці 1146-1152 років.
- * Святослав Ольгович — батько Ігоря, героя «Слова о полку Ігоревім».

Особливості економічного розвитку

- * Основним економічним фактором була не земля, а капітал. Це зумовило особливу соціальну структуру суспільства й незвичайну для середньовічної Русі форму державного правління. Новгородське боярство організовувало торгово-промислові підприємства, торгівлю із західними сусідами (Ганзейського торгового союзу) і з російськими князівствами.

Особливості культурного розвитку

- * Висока культура Новгородської республіки розквітла на основі культури, створеної в період розквіту Київської Русі. У XII–XV століттях ця основа збагатилася місцевими самобутніми рисами, у яких відбилися особливості соціально-економічного та політичного розвитку Новгорода. Тут було складено билини про Василя Буслаєва та Садко (вочевидь, в XIV століття), що відобразили пору самостійності Новгорода, його багатство та велич. У цих та інших добутках усної поезії сильні мотиви побуту середньовічного торгівельного міста. Серед населення, особливо серед боярства та купецтва, значного поширення набула грамота. При розкопах у Новгороді було знайдено безліч берестяних грамот, у тому числі десятки грамот, що містять листування простолюду. Новгород був найбільшим центром літописання. Культура республіки стала частиною формованої у XII–XV століттях культури російської народності.

Боярська республіка

